

הצעה להחלטה

מחליטים, נוכח מתקפת הטרור הרצחנית של החמאס על מדינת ישראל ביום 7.10.2023 שבעקבותיה החליטה ועדת השרים לענייני ביטחון לאומי על נקיטת פעולות צבאיות משמעותיות מכוח הסמכות שניתנה לה בסעיפים 40(א) ו-40(א1) לחוק-יסוד: הממשלה; ולצד המענה הניתן על ידי משרדי הממשלה והגופים הממשלתיים הרלוונטיים למי שנכוו באירועי "נובה" ו-"פסיידאק" ובמפגש ההכנה לאירוע "מידברן" שהתקיימו בדרום הארץ ושרדו, ובמטרה לפעול לשם מתן מעטפת טיפול ותמיכה לקהילת שורדי המסיבות (להלן – **קהילת שורדי המסיבות או הקהילה**) תוך יצירת "כתובת" ממשלתית ברורה בעניינם:

מחליטים,

1. להטיל על מנכ"ל משרד הרווחה והביטחון החברתי לרכז את הקשר הממשלתי עם הקהילה ולפעול להתאמה ולהנגשה של כלל המענים הממשלתיים הרלוונטיים בעניינה, ובתוך כך:

א. להקים צוות עבודה בין משרדי אשר יפעל לתיאום וריכוז הפעולות והמענים לטובת שורדי המסיבות; למיפוי הצרכים של חברי קהילת שורדי המסיבות; לבחינת התאמת המענים הקיימים ומענים אפשריים נוספים; ולקדם תהליכי שיתוף ציבור עם שורדי המסיבות ושיח רב-מגזרי מתמשך עם הקהילה ועם ארגונים וגופים רלוונטיים הנוגעים לה. כל זאת, בהיבטים פסיכו-סוציאליים-קהילתיים ותעסוקתיים ובהיבטי מיצוי זכויות – לרבות בתחומי ההשכלה והשיקום הכלכלי. נציגים של גופים רלוונטיים אחרים יוזמנו להשתתף בשיבות הצוות או להופיע בפניו לפי הצורך. יובהר כי אין בסמכות הצוות כדי לחייב את הממשלה בהוצאה תקציבית או בהפחתת הכנסה.

ב. לבחון הקמה ופיתוח של מרכז קהילתי להעצמת חוסנם של שורדי המסיבות.

2. לרשום את הודעתה של ראשת מערך הדיגיטל הלאומי על כוונתה לפעול בשיתוף עם מנכ"ל משרד הרווחה והביטחון החברתי ועם מנכ"ל הביטוח הלאומי והגופים הציבוריים הרלוונטיים לעניין יישום החלטה זו, לטובת הקמת מאגר מידע שבו ירוכזו כל פרטי המידע על שורדי המסיבות, אשר יהיה בבעלות ובניהול מערך הדיגיטל הלאומי. לטובת האמור, ייאסף מידע רלוונטי על פי הצורך ובכפוף לכל דין, תוך שימוש במערכות דיגיטליות לניהול המאגר והשימושים בו.

3. לרשום את הודעת משרד הנגב, הגליל והחוסן הלאומי, בתיאום עם משרד הרווחה והביטחון החברתי בנוגע לגיבוש והפעלת תוכניות חברתיות וקהילתיות ברמה הארצית באמצעות רשות הצעירים, במספר מוקדים ברחבי הארץ לקהילת השורדים, ובכפוף לבחינת היבטי השיוויון הנדרשים. לעניין סעיף זה יפעל המשרד לטובת כלל שורדי המסיבות. לצורך מימון סעיף זה, משרד הנגב, הגליל והחוסן הלאומי יקצה סך כולל של 5 מלש"ח מתקציבו, בפריסה שווה על פני השנים 2024-2025.

4. לרשום את הודעת משרד התרבות והספורט בנוגע לסיוע בקיום פעילות תרבות הקשורה לנושא המסיבות נשוא ההחלטה, בתיאום עם סמנכ"לית ממשל וחברה במשרד ראש

הממשלה, והכל בכפוף לבחינת היבטי השוויון הנדרשים. לצורך מימון סעיף זה יקצה משרד ראש הממשלה מתקציבו, סך כולל של 5 מלש"ח, וזאת בשנים 2024-2025 בפריסה שווה.

5. לרשום את הודעת הביטוח הלאומי בשיתוף עם משרד הרווחה והביטחון החברתי, בדבר פרסום קול קורא לפיתוח מענים יחודיים לשורדי המסיבות ולצעירים מאזורי הלחימה בדרום שנחשפו לאירועי 7.10.2023, אשר מטרתו פיתוח מענים יחודיים לאנשים מאוכלוסיות היעד האמורות אשר מתמודדים עם קשיים רגשיים או תפקודיים. לצורך מימון סעיף זה לרשום את הודעת המוסד לביטוח לאומי כי מוקצה על ידו תקציב ייעודי בסך 5 מלש"ח בשנים 2024-2025. בנוסף, משרד הרווחה והביטחון החברתי יקצה מתקציבו, סך של 5 מלש"ח בשנים 2024-2025 בפריסה שווה.

6. לרשום את הודעת הביטוח הלאומי על אודות גיבוש והפעלה מותאמת של מענה עבור הקהילה של שורדי המסיבות, בתיאום עם משרד הבריאות, להבטחת העמדת טיפול בהיבטי בריאות הנפש, לרבות באפיקי טיפול המותאמים לפרופיל האוכלוסייה, וזאת במסגרת התאמת סל השירותים ב'נוהל חרדה' ובהנגשת סיוע באופן מותאם, בהתאם לדין ולמידת הפגיעה המוכרת.

7. יישום סעיפי ההחלטה ייעשה בהתאם לכל דין, ובכלל זאת, דיני התמיכות, דיני המכרזים וכיו"ב. יישום ההחלטה באמצעות מתן תמיכות למוסדות ציבור, כמשמעותם לפי סעיף 3א לחוק יסודות התקציב, התשמ"ה-1985, יעשה בדרך של מתן עדיפות במסגרת מבחני התמיכה הקיימים, ככל שישנם, ובכפוף לתיקונם בהתאם להוראות כל דין.

8. יישומה של החלטה זו, בכל הנוגע לפעילות משרדי הממשלה, ילוו על-ידי ועדה מלווה בראשות מנכ"ל משרד ראש הממשלה ומנכ"ל משרד הרווחה והביטחון החברתי, ובהשתתפות מנכ"ל משרד הבריאות, מנכ"ל משרד הנגב, הגליל והחוסן הלאומי, מנכ"ל משרד האוצר, מנכ"ל משרד העבודה, מנכ"ל הביטוח הלאומי, מנכ"ל משרד המשפטים וראשת מערך הדיגיטל הלאומי או נציגיהם. הוועדה תקום בשלב זה לחמש שנים; תעסוק בהסרת חסמים ובקביעת מנגנוני מעקב אחר התקדמות היישום; תתכנס באופן עיתי או ביוזמת אחד מחבריה; ותדווח לממשלה על התקדמות עבודת צוות העבודה הבין-משרדי, אחת לחצי שנה.

9. בהתאם לסעיף 40א לחוק יסודות התקציב, התשמ"ה-1985 ולצורך מימון החלטה זו, יקצו המשרדים המפורטים בסעיפי ההחלטה האמורים את הסכומים האמורים בהם, לצורך מימון פעולה מאזנת כהגדרתה בסעיף האמור. יישומם של סעיפים 3-5 כפוף לאישורו של חוק התקציב הנוסף לשנת 2024 בקריאה שנייה ושלישית.

דברי הסבר

רקע כללי

במהלך יום ה-7.10.2023 התקיימו באזור הדרום מסיבת "נובה" שכללה כ-4,400 משתתפים, מסיבת "פסיידאק" שכללה כ-100 משתתפים, וכן מפגש הכנה של צוות ההפקה לקראת פסטיבל "מידברן" שהיה צפוי להיערך במקום כמה שבועות מאוחר יותר, בהשתתפות כ-90 איש (להלן – המסיבות).

על פי נתוני המשטרה והמוסד לביטוח לאומי, נכון ליום 11.1.2024, עומד מספר הנרצחים מאירועים אלה על 396, כאשר רוב ההרוגים ממסיבת "נובה" (מתוכם 16 שוטרים ו-344 אזרחים), 17 ממסיבת "פסיידאק" ונרצחת אחת מהפקת "מידברן". מלבד ההרוגים, בשלוש המסיבות יחד, נפגעו אלפים בגוף ובנפש ורבים מהם נמצאים בתהליכים שונים להכרה אל מול הביטוח הלאומי. כמו כן, על פי משל"ט מהל"ב מבין משתתפי המסיבות נחטפו 40 איש ואישה, מתוכם, שוחררו עד כה חמישה חטופים חיים, וכן הוחזרו שלושה שאינם בין החיים. שורדי המסיבות, מוערכים בכ-4,200-4,000 איש ואישה, בהתבסס על מספר האנשים שהשתתפו במסיבות ועל פי נתונים שנאספו על ידי מפקי ומארגני המסיבות. על פי נתוני הביטוח הלאומי נכון ליום 24.2.2024, עד כה הוכרו 3,639 מתוכם כנפגעי פעולות איבה. בנוסף, ישנם ככל הנראה כ-180 חיילים, אנשי ונשות קבע ששרדו את המסיבה אך מאחר והם משרתים בצה"ל לא ניתן לאמוד בעת הזאת את מספרם בנפרד מיתר המשרתים ששרדו את אותו היום (בבסיסים שהותקפו לדוגמה). חישוב המספרים מעלה כי ישנם כ-300 אנשים שטרם הגישו בקשות להכרה ולסיוע מהביטוח הלאומי או מצה"ל. חשוב לציין כי מדובר בפריסה ארצית של שורדים בכל הארץ, ולא רק בצעירים בשנות ה-20 לחייהם, אלא בפריסה רחבה גם מבחינה גילאית.

הטבח נמשך שעות ארוכות, ולפעמים ימים, וכלל פגיעות מיניות תמורות ומעשי טבח שנעשו לנגד עיניהם של השורדים שלא יכלו לתפוס מחסה ואשר כלל רציחות וחטיפה של מאות בני אדם. חלק מהשורדים היו בשיח עם בני משפחותיהם באמצעות הטלפון ורשתות חברתיות במשך שעות. ישנם מקרים בהם בני משפחה נכנסו להציל שורד מסיבה או ששורד מסיבה כיוון אל מיקומו של שורד מסיבה אחר. לרבים מהשורדים נרצחו או נחטפו בני משפחה וחברים, רבים מהם נפצעו או סובלים מטראומה ופוסט-טראומה, ואורח חייהם השתנה באופן ניכר בתקופה שחלפה מאז הטבח. מלבד האירועים הקשים שחו במשותף השורדים בשבת עצמה ובימים שלאחריה, לרבות מאמץ מתמשך להצלת החיים שלהם או של הסובבים אותם, תוך השתתפות לעיתים במאמצי הלחימה והחילוץ, לקחו חלק השורדים בשבועות הראשונים בעשרות הלוויות וטקסי זיכרון. בהמשך, מצא חלק מהם מזור בתמיכה והתנדבות למען אחרים במסגרת הקהילה או במסגרות אחרות. כך למשל, בראשית ינואר התנדבו חלקם בעמותת "אלין בית נעם" הפועלת בתחום בעלי המוגבלות ובהקמת "מיצג 29:6" באקספו-מרכז הירידים בתל אביב, מיצג שמשחזר את שטח פסטיבל הנובה ביום האסון. נכון להיום, חלק מהשורדים לא חזרו לעבודתם, בין אם מסיבות של בריאות נפשית או פיזית, בין אם בשל גיוס למילואים ובין אם כי הם עוסקים בפעילות התנדבותית אחרת שאינה מהווה עבורם מקור הכנסה.

ההכרה בחלק מהשורדים כנפגעי פעולות איבה הקנתה להם, על פי חוק, את מעטפת הזכויות אל מול אגף נפגעי פעולות איבה בביטוח הלאומי, על כל הכרוך בכך (סיוע כספי, מענים פסיכו-סוציאליים, זכויות לנהל חרדה ועוד). עם זאת, החל מחודש דצמבר 2023, עליהם להוכיח

אובדן כושר עבודה ועמידה במבחני הכנסות על מנת להוסיף ולהיות זכאים ל"תגמול טיפול רפואי". כמו כן, המשך זכאותם מותנת בכך שיקבעו להם אחוזי נכות רפואיים על ידי ועדות רפואיות של הביטוח הלאומי, וכנגזרת של מידת תומרת הפגיעה בהם. קיימת חשיבות בהעמדת מענים משלימים ומותאמים שיגבירו וירחיבו את מעטפת הסיוע אל מול הצרכים הרבים והמורכבים ויהיו אפיק אפקטיבי לשיקום בטווח הקצר והבינוני אל מול החלופה של הסתמכות על קצבאות בטווח הארוך.

חלק ממשותפי המסיבות מעידים כי ראו עצמם כחברים בקהילה פונקציונאלית בעלת מכנה משותף הנוגע לתרבות ומוסיקה עוד לפני הטבח ב-7.10. חלק ניכר מהשורדים רואים כעת את הקהילה של שורדי המסיבות כמקור תמיכה משמעותי בתהליך השיקום שלהם. בהקשר זה יוסבר, ששורדי המסיבות שרובם בעלי פרופיל דומה בהיבטי גיל ומצב משפחתי (צעירים באופן יחסי), חוו במשותף חוויה קיצונית ומתמשכת שהיתה כרוכה במעבר חד בין תחושה של שמחה ואופוריה לבין פחד מוות, חשיפה מתמשכת למראות מזעזעים (ובכללן רצח, התעללות ופגיעות מיניות), בחוסר אונים (בין היתר נוכח הקושי למצוא מחסה בשטח הפתוח ודרך להתגונן או להחזיר מאבק), במותשות פיזית ומנטלית ולעיתים אף בפגיעות גוף של ממש. לחוויות קשות אלה, ובפרט כשבחלק מהמקרים מדובר באוכלוסיה שמהווה קבוצת סיכון, עלולות להיות השלכות לא פשוטות על חוסנם ועל שגרת חייהם של השורדים.

נוכח האמור, סבורים גורמי המקצוע במשרדי הרווחה והביטחון החברתי והבריאות, כי יש מקום למתן מעטפת מענים ייעודיים עבור השורדים מתוך הכרה בכך שיש בכוחה של הקהילה להיות עבורם מקור חיובי לתמיכה וחוסן, לצד הענקת טיפולים מקצועיים מקובלים ותמיכה בשמירה על יכולות תפקוד.

עוד יצוין, שבניגוד לקבוצות אחרות של נפגעי הטבח, שחלק מהמעטפת הרווחתית-טיפולית עבורן תינתן באמצעות המסגרות התומכות ביישובים או הערים שנפגעו, או על ידי המסגרות הארגוניות הרלוונטיות בצבא או במשטרה (כשמדובר בחיילים או בשוטרים), במקרה של אוכלוסיית שורדי המסיבות על מאפייניה, מדובר במי שמגיעים ממקומות שונים ומגוונים בארץ ונדרשת הנגשה מותאמת ויזומה של המענים על מנת שלא יהיה חסר במימוש הפוטנציאל הגלום במענים שמעניקה המדינה לחיזוק החוסן של השורדים.

גורמי המדינה שפועלים אל מול הקהילה, מעידים מתוך ניסיונם המקצועי והיכרות עם המענים שפותחו, כי העבודה הקהילתית ומנגנוני התמיכה של שורדי המסיבות, בסיועם של ארגוני חברה אזרחית, מתנדבים, פילנתרופיה וגופי ממשל, מהווים מקור לתמיכה ול"חזרה לחיים" עבורם. בתוך כך, ניתן לציין את המיזמים למתחמי טיפול קהילתיים ב"חוות רונית", ב"כוכב הים" בקיסריה, וב"טראסק" בנמל תל אביב. עוד יצוין, כי קבוצת הפייסבוק של הקהילה מונה למעלה מ-46,000 משתתפים נכון לפברואר 2024.

שיתוף הפעולה עם המתחמים אפשר בחודשים האחרונים לגופי המדינה לייצר "קו ראשון" אל מול אוכלוסייה שנמצאת בכל הארץ. ריכוז רשימות השורדים של מפקי ומארגני המסיבה, והקשר של העמותה עם הקהילה באמצעות רשתות חברתיות (קבוצות ווטסאפ, עמודי פייסבוק ואתר ייעודי) סייעו למוקד הייעודי שהקים מס רכוש ברשות המיסים לקדם מענה מהיר ואפקטיבי ל-1,600 בעלות ובעלי רכבים שנשארו ברעים (מתוכם 400 רכבים שרופים כליל), וכן לתשלום מקדמות ע"י הביטוח הלאומי, כבר בשבוע האחרון של אוקטובר 2023, למי שכבר הגישו בקשה להכרה כנפגעי פעולות איבה. המדריך הייעודי לשורדים ובני משפחותיהם שהוכן באתר "כל זכות" המופעל ע"י כל זכות בע"מ (חל"צ) בסיוע משרד המשפטים ומערך הדיגיטל

הלאומי, הופץ בערוצים הדיגיטליים ומחולק כעלון עם אפשרות לסריקת הברקוד במפגשים במתחמים הקהילתיים שצוינו לעיל.

תכנית יתד במשרד הרווחה מפעילה בחודשיים האחרונים ועדה רב מגזרית, ליצירת תכנית עבודה מותאמת, בשיח עם שורדי המסיבות ובמטרה לייצר מענים בטווח הקצר, הבינוני והארוך, שינגישו עבורם זכויות ושירותים. זאת, באופן שלא יחייב ויסליל את השורדים לערוצי הקצבאות, שלעיתים מלווים בקשיי תפיסה עצמית וחברתית כלפי האדם הזקוק לסיוע ומשפיעים על רצונו לקבל את העזרה אשר לה הוא זקוק, וכן בקושי להשתלב בשוק העבודה. ההכרה של משרד הבריאות ומשרד הרווחה והביטחון החברתי בחשיבות המענים המשלימים לצרכים הייחודיים של הקהילה, באה לידי ביטוי בקול קורא מס' 120/2023 שפורסם ביום 19.10.2023 בדבר מיזם משותף להפעלת מרחבים רב-מימדים לסיוע לאוכלוסייה אזרחית, לרבות, שורדי המסיבות וצעירים מהמעגל הראשון.

הטיפול בנפגעי טראומה כולל בראש ובראשונה נגישות להתערבות של מטפלים מקצועיים בתחום הטראומה הנפשית. מתוך הבנה זו הוקמו מרפאות ייעודיות במספר מרכזים רפואיים למתן מענה לשורדי המסיבות (דוגמת איכילוב, תל השומר, לב השרון ומעלה כרמל), וכן הוקם מרכז חוסן ארצי טיפולי עם קבוצת מטפלים ייעודיים עבור שורדי המסיבות. בשל העדר הפניות של חלק מהשורדים לפנות בעצמם למענים, יצר משרד הבריאות מוקד של שיחה יזומה לשורדי המסיבות להתאמת טיפול למי שהיה מעוניין בכך, באמצעות פרטי הקשר שהעבירו מארגני ומפיקי המסיבות.

קיימת חשיבות להמשך רתימה של מובילים בקהילה והעמקת שיתופי פעולה עם ארגוני חברה אזרחית, תוך הגברת ממשקי העבודה עם דרגי המקצוע בגופי הממשל, לטובת הגברת האימפקט על אוכלוסיית היעד. כך, ניתן להגביר את מיצוי הזכויות של כלל שורדי המסיבות, להציף סוגיות רוחב תוך קידום חלופות למענים מותאמים ולייצר אמון מחודש תוך חתירה משותפת להתחדשות ושיקום. על כל פנים, ההחלטה נועדה לסייע לשורדי המסיבות עצמם, כך שקיום השיח עם ארגוני חברה אזרחית נועד לסייע במימוש מטרה זו, ולא לייצר תלות במתווכים כלשהם.

כבסיס לגיבוש החלטה זו ריכוז אגף ממשל וחברה במשרד ראש הממשלה את עבודת המטה עם משרדי הממשלה (משרד הרווחה והביטחון החברתי, משרד הבריאות, המשרד לפיתוח הנגב, הגליל והחוסן הלאומי, משרד המשפטים, משרד האוצר, משרד התרבות והספורט, משרד הביטחון ומשרד המורשת) וכן עם גופי הממשל השונים (הביטוח הלאומי, המשטרה וצה"ל). חלק מהפעילות נערכה כבר בשלבים מוקדמים של המלחמה ותוך כדי העמדת פעולות מקדמות ביחס להנגשה ומיצוי זכויות, שית, מפגשים וביקורים עם קהילת השורדים.

עבודת המטה כללה את הגברת הקשב הממשלתי המקצועי לצרכי האוכלוסייה, כינוס ותיאום בין הגופים השונים לטובת הגברת מיצוי זכויות, תיאום וסנכרון מאמצים, הנגשת זכויות שירותים ומענים ממשלתיים, גיבוש תפיסת הפעלה ממשלתית נוכח האתגרים המשפטיים, מורכבות והיקפי הפגיעה של אירועי ה-7.10, בחינת מנגנוני עבודה קיימים, איגום משאבים, חיבורים רב מגזריים ומיסוד כתובת ממשלתית לקהילת שורדי המסיבות בשיתוף משרד הרווחה והביטחון החברתי, כפי שמובא בהחלטה זו.

ההחלטה מייצרת "כתובת" ממשלתית לשנים הקרובות ומעטפת קהילתית, זאת כאמור לצד זכאותם של פרטים ששרדו את המסיבות כנפגעי פעולות איבה, ולצורך כך, כוללת את המרכיבים הבאים:

סעיף 1 להצעת ההחלטה מטיל על מנכ"ל משרד הרווחה והביטחון החברתי לרכז את הקשר הממשלתי עם שורדי המסיבות, ובתוך כך לפעול להקמת צוות עבודה בין משרדי, לקיים תהליכי שיתוף ציבור אל מול אוכלוסיית היעד, ולבחון הקמה של מרכז קהילתי עבורה. מטרת המהלך היא, בין היתר, לייצר כתובת קבועה לאורך זמן שתאפשר ביסוס של עבודה קהילתית, וכן תאפשר לשורדי המסיבות לצרוך את השירותים השונים שיפותחו למענה.

מלבד האמור, נרשמות בהחלטה מספר פעולות שעניינן בביצוע פעולות שיסייעו במתן מענים לשורדי המסיבות, ושמבוצעות על ידי הגופים המוסמכים כדלהלן:

בסעיף 2 להצעת ההחלטה נרשמת הודעתה של ראשת מערך הדיגיטל הלאומי על כוונתה לפעול בשיתוף עם מנכ"ל משרד הרווחה והביטחון החברתי ועם מנכ"ל הביטוח הלאומי והגופים הציבוריים הרלוונטיים, לטובת הקמת מאגר מידע שבו ירוכזו כל פרטי המידע על שורדי המסיבות, בכפוף לכל דין, תוך שימוש במערכות דיגיטליות לניהול המאגר והשימושים בו. בהתבסס על נתונים שנאספו בקשר לזהותם של השורדים, תתקיים עבודת מטה ממשלתית שתכלול איסוף של המידעים מהביטוח הלאומי וממשרד הביטחון לגבי מי ששרדו את המסיבה, ולאתר את היתר. פעולה זו תתבצע באמצעות מערך הדיגיטל הלאומי כמי שכבר מוביל את הפרויקט של מערכות יח"ד ואמו"ן – המרכזות את כלל הנתונים המשקיים והחברתיים-כלכליים לכדי תמונת מצב לאומית ומתעדכנת. רישום המאגר יעשה בהתאם להוראות הדין. מסד הנתונים יאפשר, בין היתר, פנייה ישירה של הגורמים הממשלתיים הרלוונטיים לשורדי המסיבות, לשם קבלת המענים שבהתאם להחלטה זו.

כפי שנרשם בסעיף 3 להצעת ההחלטה, המשרד לפיתוח הנגב, הגליל והחוף הלאומי, בתיאום עם משרד הרווחה והביטחון החברתי מבקש לגבש ולהפעיל תוכניות חברתיות וקהילתיות ברמה הארצית באמצעות רשות הצעירים, במספר מוקדים ברחבי הארץ לקהילת השורדים, בכפוף לבחינת היבטי השוויון הנדרשים.

בסעיף 4 להצעת ההחלטה נרשמת הודעה של משרד התרבות והספורט, בתיאום עם אגף ממשל וחברה במשרד רה"מ, בנוגע לסיוע בקיום פעילות תרבותית הקשורה לנושא המסיבות, בכפוף להיבטי השוויון הנדרשים.

סעיפים 5-6 להצעת ההחלטה עוסקים בפעולות שמבוצעות על ידי הביטוח הלאומי בשיתוף עם משרדי הממשלה. כך, הביטוח הלאומי בשיתוף משרד הרווחה והביטחון החברתי פועל ליצירת מענים נפשיים באמצעות "קול קורא" ייעודי שפורסם ביום 1.2.2024

(<https://www.btl.gov.il/Funds/kolotkorim/kolotKorimList/KKSordeMesibot-M.pdf>), ובשיתוף משרד הבריאות מבקש להוסיף ולתמוך בקהילה באמצעות "נוהל חרדה"

ומענים נוספים מתחום בריאות הנפש.

סעיף 8 להצעת ההחלטה מקים ועדה מלווה בין-משרדית אשר תעסוק בהסרת חסמים באשר לפעילות משרדי הממשלה הקשורות להחלטה, בקביעת מנגנוני מעקב אחר התקדמות היישום, ובדיווח לממשלה.

נתונים כלכליים והשפעה על משק המדינה:

לא רלוונטי

תקציב:

כמפורט בהחלטה

השפעת ההצעה על מצבת כוח האדם:

לא רלוונטי

עמדת שרים אחרים שההצעה נוגעת לתחום סמכותם:

שר האוצר – תומך

שר הביטחון – תומך

שר העבודה – תומך

שר הבריאות – תומך

שר הנגב הגליל והחוסן לאומי – תומך

שר התרבות והספורט – תומך

שר הכלכלה והתעשייה – תומך

החלטות קודמות של הממשלה בנושא:

לא רלוונטי

עמדת היועץ המשפטי של המשרד יוזם ההצעה:

מצ"ב

סיווגים:

סיווג ראשי:

תחום פעולה עיקרי:

מגישים: ראש הממשלה

שר הרווחה והביטחון החברתי

ו' באדר א' התשפ"ד

15 בפברואר 2024

חיועצת המשפטית

ירושלים, ו' באדר א' התשפ"ד

15 בפברואר 2024

סימוכין: 9565993190

חוות דעת משפטית הנלווית להצעת החלטה לממשלה

נושא הצעת ההחלטה: מעטפת מענים לנפגעי המסיבות בדרום מיום 7.10.2023.

תמצית ההצעה בהתייחס להיבטיה המשפטיים:

עניינה של הצעת ההחלטה הוא ביצירת מעטפת טיפול ותמיכה לקהילת שורדי המסיבות בדרום (להלן – **קהילת שורדי המסיבות** או **הקהילה**) תוך יצירת "כתובת" ממשלתית ברורה בעניינם.

כמפורט בדברי ההסבר שצורפו להצעת ההחלטה, במהלך יום 7.10.2023 התקיימו באזור הדרום מסיבת "נובה" שכללה כ-4,400 משתתפים, מסיבת "פסיידאק" שכללה כ-100 משתתפים, וכן מפגש הכנה של צוות ההפקה לקראת פסטיבל "מידברן" שהיה צפוי להיערך במקום כמה שבועות מאוחר יותר, בהשתתפות כ-90 איש. עוד עולה מדברי ההסבר, שמקרב משתתפי המסיבות נרצחו כ-400 איש ונחטפו כ-40 איש, ששורדי מתקפת הטרור מהמסיבות הללו מוערכים בכ-4,200-4,000 איש, וששורדי המסיבות - שחלקם אף נפגעו בגופם, היו חשופים לאירועים קשים ביותר של הרג, פגיעות מיניות ועוד. בהמשך לכך, צוין בדברי ההסבר כי לרבים מהשורדים נרצחו או נחטפו בני משפחה וחברים, וכי רבים מהם נפצעו או סובלים מטרומה ופוסט-טרומה, ואורח חייהם השתנה באופן ניכר בתקופה שחלפה מאז הטבח. דברי ההסבר אף כוללים פירוט באשר לרקע המקצועי המצדיק גיבוש מענים ייחודיים המותאמים עבור שורדי המסיבות.

נוכח האמור לעיל, גובשה הצעת החלטה זו שעניינה בהקמתם של צוות עבודה ושל ועדה מלווה, ובהתייחסות לפעולות שונות שנעשות בהקשר לקהילת שורדי המסיבות על ידי גופים ממשלתיים שונים בתחום סמכותם.

כך, בסעיף 1 להצעת ההחלטה מוצע להטיל על מנכ"ל משרד הרווחה והביטחון החברתי לרכז את הקשר הממשלתי עם הקהילה ולפעול להתאמה ולהנגשה של כלל המענים הממשלתיים, ובתוך כך להקים צוות עבודה בין משרדי אשר יפעל לתיאום הפעולות והמענים, לבחינת התאמת המענים הקיימים והאפשריים לצרכיהם ולקדם תהליכי שיתוף ציבור. בהקשר זה מובהר בהצעת ההחלטה כי אין בסמכות הצוות האמור כדי לחייב את הממשלה בהוצאה תקציבית או בהפחתת הכנסה. כמו כן, במסגרת הסעיף מוצע להטיל על מנכ"ל משרד הרווחה והביטחון החברתי לבחון הקמה ופיתוח של מרכז קהילתי להעצמת חוסנם של שורדי המסיבות.

בסעיף 2 להצעת ההחלטה מוצע לרשום את הודעת ראשת מערך הדיגיטל הלאומי על כוונתה לפעול בשיתוף הגופים הרלוונטיים השונים להקמת מאגר מידע שבו ירוכזו פרטי המידע על שורדי המסיבות, זאת – בכפוף לכל דין.

בסעיפים 3-6 מוצע לרשום הודעות של גורמי המדינה השונים בדבר סיוע ומתן מענים לקהילת שורדי המסיבות. בתוך כך, מוצע לרשום את הודעת משרד הנגב, הגליל והחוסן הלאומי בתיאום עם משרד הרווחה והביטחון החברתי בנוגע לגיבוש והפעלה של תוכניות חברתיות וקהילתיות ברמה הארצית באמצעות רשות הצעירים, ובכפוף לבחינת היבטי השוויון הנדרשים; לרשום את הודעת משרד התרבות והספורט בנוגע לסיוע בקיום פעילות תרבותית הקשורה לנושא המסיבות נשוא ההחלטה, בתיאום עם סמנכ"לית ממשל וחברה במשרד ראש הממשלה, בכפוף לבחינת היבטי השוויון הנדרשים; לרשום את הודעת הביטוח הלאומי בשיתוף עם משרד הרווחה והביטחון החברתי, בדבר פרסום 'קול קורא להגשת בקשות לפיתוח מענים ייחודיים לשורדי המסיבות ולצעירים מאזורי

היועצת המשפטית

הלחימה בדרום שנחשפו לאירועי 7.10.2023 אשר מטרתו פיתוח מענים יחודיים לאנשים מאוכלוסיות היעד האמורות אשר מתמודדים עם קשיים רגשיים או תפקודיים; וכן מוצע לרשום את הודעת הביטוח הלאומי על אודות גיבוש והפעלה מותאמת של מענה עבור הקהילה של שורדי המסיבות, בתיאום עם משרד הבריאות, להבטחת העמדת טיפול בהיבטי בריאות הנפש, זאת במסגרת התאמת סל השירותים ב'נוהל חרדה' ובהנגשת סיוע באופן מותאם, בהתאם לדין ולמידת הפגיעה המוכרת.

בסעיף 7 להצעת ההחלטה הודגש כי יישום סעיפי ההחלטה ייעשה בהתאם לכל דין, ובכלל זאת, דיני התמיכות, דיני המכרזים וכיו"ב וכי יישום ההחלטה באמצעות מתן תמיכות למוסדות ציבור, כמשמעותם לפי סעיף 3א לחוק יסודות התקציב, התשמ"ה-1985, תיעשה בדרך של מתן עדיפות במסגרת מבחני התמיכה הקיימים, ככל שישנם, ובכפוף לתיקונם בהתאם להוראות כל דין.

סעיף 8 מציע להקים ועדה בראשות מנכ"ל משרד ראש הממשלה ומנכ"ל משרד הרווחה והביטחון החברתי אשר תלווה את יישומה של ההחלטה בכל הנוגע לפעילות משרדי הממשלה, והכל כמפורט בגוף ההצעה.

סעיף 9 כולל הסדרה של ההיבטים התקציביים של הצעת ההחלטה.

יצוין, כי בדברי ההסבר להצעת ההחלטה הובהר כי ההחלטה נועדה לסייע לשורדי המסיבות עצמם, כך שקיום השיח עם ארגוני חברה אזרחית רלוונטיים נועד לסייע במימוש מטרה זו, ולא לייצר תלות במתווכים כלשהם.

קשיים משפטיים, ככל שישנם, ודרכי פתרונם:

בבסיס ההצעה עומדת ההצדקה למתן מענים ייחודיים לקהילת שורדי המסיבות במתקפת הטרור מיום 7 באוקטובר 2023 אל מול נפגעים אחרים ביום זה, המעלה קושי משפטי מסוים בהיבטי שוויון. בהקשר זה, וכפי שפורט בהרחבה בדברי ההסבר להצעת ההחלטה, לקהילת שורדי המסיבות מאפיינים ייחודיים המצדיקים מתן מענה ייחודי. עצם העובדה שחוו במשותף חוויה קיצונית ומתמשכת בשילוב העובדה שחלקם אף ראו עצמם כתחברים בקהילה פונקציונלית וחלק ניכר מהם רואים כעת את הקהילה כמקור תמיכה משמעותי בתהליך השיקום שלהם, ממחיש את חשיבות מתן המענים לאוכלוסייה זו כקבוצה. נוכח זאת הגורמים המקצועיים במשרדי הרווחה והביטחון החברתי והבריאות סבורים כי יש מקום למתן מענה ייעודי מתוך הכרה בכוחה של הקהילה להוות מקור חיובי לתמיכה וחוסן לצד הענקת טיפולים מקצועיים מקובלים ותמיכה בשמירה על יכולות תפקוד. כמו כן, בניגוד לקבוצות אחרות של שורדי מתקפת הטרור ביום 7 באוקטובר 2023, המקבלים מענים גם באמצעות המסגרות התומכות ביישובים או הערים שנפגעו, או על ידי המסגרות הארגוניות הרלוונטיות בצבא או במשטרה (כשמדובר בחיילים או בשוטרים), הרי שבמקרה של קהילת שורדי המסיבות המבוזרת ברחבי הארץ יש צורך בהנגשה מותאמת ויזומה של מענים. מעבר לכך, הובהר כי ביחס לסעיפי משרד הנגב, הגליל והחוסן הלאומי ומשרד התרבות והספורט, יישומם ייעשה בכפוף לבחינת היבטי השוויון הנדרשים וכן כי ההחלטה נועדה לסייע לשורדי המסיבות עצמם ועל כן ההצעה לא תגרע מכל זכות אישית של אחד מחברי הקהילה ולא תייצר תלות במתווכים כלשהם.

נוכח האמור לעיל, אין מניעה משפטית לאשר את הצעת ההחלטה.

עמדת היועצים המשפטיים של משרדים אחרים שהצעת ההחלטה נוגעת להם:

הצעת ההחלטה הופצה ליועצים המשפטיים של המשרדים ולמחלקת ייעוץ וחקיקה והערות רלוונטיות הוטמעו בנוסח.

היועצת המשפטית

עמדת היועצים המשפטיים של המשרדים שהשרים העומדים בראשם מגישים את הצעת ההחלטה:

הצעת ההחלטה נעשתה בתיאום עם המשנה ליועצת המשפטית לממשלה (משפט ציבורי – חוקתי). בהתאם לכל האמור לעיל, אין מניעה משפטית לאשר את הצעת ההחלטה. חוות דעת זו היא על דעת היועצת המשפטית של משרד הרווחה והביטחון החברתי.

שלומית ברנע פרגו, עו"ד
היועצת המשפטית